

מאור הזית

דברי תורה משלחן מערכת מכון עלה זית

שנה ב: גליון כז | חג הפסח ה'תשפ"ו

מאור ההלכה

וספירת העומר - הוצאת מכון עלה זית (תשפ"ד)

פרפראות מספר אוצרות מהר" שטייף על ענינים הנוגעים לפסח

מכירת החמץ אם זכורני שהגאון הקדוש מרן רבי לוי וויינברג ז"ל, **הוי מכירה מעלייתא** אבד"ק סערדאהעלי, אמר להמליץ על דבר מכירת חמץ, מטעם דהוה ליה לאו שאין בו מעשה, וכתב הפרי מגדים: דאין צריכים לבזבז כל ממונו בלאו שאין בו מעשה, ואם יצטרכו לבער, לפעמים יפסיד כל רכושו, ע"כ.

אם יש למכור את החמץ חלילה מלעשות כן לעשות **שבתוך האשפה לגוי** אשפה מכל מכירת חמץ, וכי איזה פתי יסור הנה, לקנות חמץ שבכלי אשפה, ואיזה שוטה יקנה כלי אשפה מלוכלך, רחמנא שיזב לן מהאי דעתא... ושמועתו בשם הגר"י שטייף זצ"ל כנראה איננו אמת, כי לא אחד מנכדיו, או אחד מבעלי הבתים, מאשרים פסק זה בשמו.

(הרב מדעברעצין זצ"ל בתשובה לה"ר יצחק אהלבוים, שאלות ותשובות שאילת יצחק סימן נד)

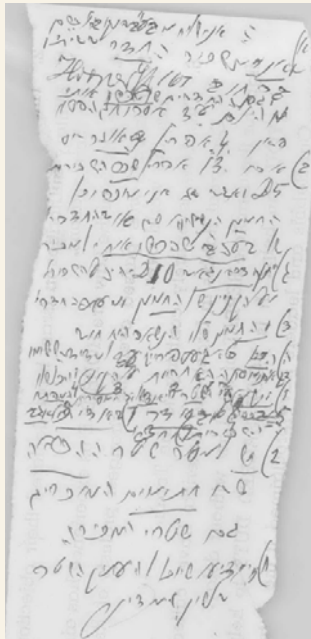
שיעור החום שיעור החום בבית המאפה יכול להגיע עד 70 **בבית האפיה** מעלות פארהענהייט הנהוג בארצות הברית, כן הורה הגאון המובהק רבי יונתן שטייף זצ"ל, בבית המאפה שעמד תחת השגחתו, והתרעם מאד על אותן המאפיות שמחמירים בזה, ואינם חסים על צערם של ישראל, והעיד שראה כמה פעמים, שידי הנשים שערכו המצות היו קרות, ועל ידי זה באו לידי מכשול, כי מחמת הקור שפשפו ידיהן זה בזה כדי שיתחממו, ואחר כך לקחו את העיסה בידיהן ועסקו בה, וחומרא זו מביאה לידי קולא.

(ספר אוצר הפסח סימן תנ"ט אות ה)

תרופות שיש בהם אותם אנשים שצריכים ליקח תרופות לצורך גדול... **תערובות חמץ** שמעתי מאחד, שאמר לו הגאון מוה"ר יונתן שטייף זצ"ל,

שיקח התרופה בכלי מיוחד, וגם בצנעה, שגם בני ביתו לא ירגישו מזה. (ספר חיי הלוי על תרי"ג מצוות)

מצה שרויה, סיפר לי הרב שלום יוסף שטייף ז"ל (נכדו של רבינו): **ורוטב היצא ממנו** שזקנו הגאון רבי יונתן שטייף זצ"ל לא היה אוכל 'קניידלעך' בפסח, אולם את הרוטב שה'קניידלעך' התבשלו בתוכם, כן אכל, ולתמייהת הנוכחים על הנהגתו זו, ענה ואמר: איתא ביורה דעה (סימן סד סעיף ט): חלב הדבוק לכרס שתחת הפריסה אסור, וכתב הרמ"א: וכן המנהג בכל מקום, מלבד בני ריינוס שנוהגין במקצתו היתר וכו', ובכל מקום שנוהגין בו איסור, דינו כשאר חלב לבטלו בששים, אבל אין אוסרין כלים של בני ריינוס, הואיל ונוהגין בו היתר, וכתב הטורי זהב (סעיף קטן ט): באגודה כתוב, אמנם אלו אין נמנעין מכלים מכלים של אלו ומבישוליהן, אך הכרס אין אוכלין, וכתב רש"ל על זה, דמאחר שכתב שאין נזהרין אלא מהכרס עצמו, הא התבשיל שנתבשל עמו אוכלין אותו וכו', עכ"ל.

שטר מכירת חמץ באידיש שנכתב על ידי הגאון רבי יונתן שטייף זצ"ל

והפטיר הגאון: שמסתברא שהנוהגים שלא לאכול 'קניידלעך' בפסח, לא גרע מהחלב הדבוק לכרס, שאפילו המחמירין שלא לאכול החלב, אוכלין את הרוטב.

(ספר תפארת בניים, להרב בונם יואל טויסיג, חלק ג)

באיזה דבר יש הרה"צ בעל ברך משה זצ"ל סיפר: **להשתמש למרור** שהגאון הצדיק המפורסם רבי יונתן שטייף זצ"ל, היה לוקח את המין ירק הנקרא 'ענדייווי"ס' למרור.

(הגדה של פסח ברך משה)

הטעם דספירת העומר הטעם דספירת העומר שויה **שויה נשים עלייהו חובה** נשים עלייהו חובה, אמר אדמו"ר

הרב הגאון גיסי נ"י: שידוע שמ"ט יום הם כנגד שבעה נקיים עד מתן תורה הלכך סופרים.

שביקש ממני להודיעו, ואכפיל הדברים כי המה:

נולדתי בעיר גאיא במדינת מעהרען, שכעת נקרא בשם טשעכא-סלאוואקיי, ביום ג' אלול תרל"ז.

למדתי בישיבה הגדולה בפרעסבורג משנת תרנ"א עד תרס"ב, אצל מורי ורבי קדוש ישראל בעל שבט סופר.

וקבלתי סמיכה מבית דין הגדול דפרעסבורג, הלא המה: מורי ורבי הנ"ל, והרב הגאון הקדוש רבי דוד ניימאן, הנקרא בשם רבי דוד לאקענבאך צוק"ל, ומהרב הגאון הגדול רבי ליב פריעדמאן צוק"ל, וגם המשך בעמוד 2

מכתב תולדות חיים שכתב הגאון רבי יונתן שטייף זצ"ל על עצמו

נגהי ליום השישי לסדר וד' בירך בכל, תש"ט ל'.

שלום וכל טוב סלה, לכבוד הרב הגאון הגדול, מעוז ומגדל, זית רענן, יפה פרי תואר, כש"ת, מו"ה **שמואל אפרים טיקטין שליט"א**, רב בבראנקס יע"א אחדשו"ט.

גליונו הגיעני על נכון, וכמדומה לי שבזמנו שלחתי לו כבר הידיעות

מאור החירות Slavery and Reconstruction

Rav Nachman prompted his slave Daru to explain the proper reaction for a slave whose master emancipated him and gave him gold and silver. Daru said that the slave would be indebted to his master and compelled to thank and praise him. Rav Nachman exclaimed that this discussion exempted him from the obligation to say *Mah nishtanah* (Gemara *Pesachim*).

Clearly, Rav Nachman wished to encapsulate the entire *Yetzias Mitzrayim* in a few words. Yet he made sure to mention that the master gave the slave silver and gold, a reference to “*V’acharei chein yeitzu birchush gadol — And afterwards they shall go out with great wealth.*” Why is this such a significant element of the saga of *Yetzias Mitzrayim*?

This may be resolved by taking a look at time when the African slaves were emancipated by President Lincoln some 150 years ago. Immediately following the Emancipation Proclamation — which took effect at the conclusion of the Civil War in the United States — the former slaves were permitted to live as free men. Nevertheless, the reconstruction era turned out to be quite tragic. Upon gaining their freedom, the slaves found themselves in a predicament. While they had been released from servitude, they had no home and no source of livelihood.

In their desperation, they turned to their former masters and asked to continue to work for them. Ultimately, they became sharecroppers — tenant farmers working for a half, a third, or a quarter of the yield — yet in practice, they remained slaves much as before. They continued to live in shacks on their former masters’ fields and to labor in those same fields. Their day-to-day existence hardly

changed from the time of their bondage. As they had no means to support themselves, the slaves remained largely beholden to their masters. Genuine freedom was lacking.

Had every slave, however, received silver and gold from his master upon his emancipation, he would have been able to leave his place of bondage and begin an independent life elsewhere.

This is the meaning of Rav Nachman’s words. Had *Hakadosh Baruch Hu* taken us out of *Mitzrayim* and not given us wealth, we would not have been truly free. For all practical purposes we would have remained slaves, albeit of a different form. Indeed, each time *Bnei Yisrael* experienced want in the *midbar* they remembered *Mitzrayim* and expressed a desire to return: “We remember the fish that we ate in *Mitzrayim* free of charge” (Bamidbar 11:5), “Let us appoint a leader and return” (*ibid.* 14:4), etc. Without financial support, the *geulah* would not have been complete.

Rav Yoel Szimonowitz *shlita* offers another explanation. Had *Hakadosh Baruch Hu* not given us *Mitzrayim*’s wealth, we would only have expressed our gratitude for the *geulah* itself. With regard to the past, however, we would not have healed; we would still have suffered the full weight of bondage.

Because we received their silver and gold, we thank and praise Hashem even for the *galus*. Retroactively, we had not been enslaved, since we received payment for our labor. Indeed, the Gemara (*Sanhedrin* 91a) states that the silver and gold that *Bnei Yisrael* took from *Mitzrayim* constituted the payment that the Egyptians owed them for their labor all those years.

(*Rabbi Shimon Szimonowitz. Haggadah Aleh Zayis. Machon Aleh Zayis*)

המשך מעמוד 1 ועוד אמר: שיום א' של ספירת העומר הוא יום ב' של פסח, ואנו קיימא לן דנשים חייבות בכל ענייני דפסח, והיו סבורים וטועים שגם ספירת העומר מענייני דפסח, וכיון דהתחילו כבר לספור לא פסקו.

(ספר דובר שלום עמוד ע)

נוסח ה'לשם יחוד' בלשם יחוד שקודם ספירת העומר: לקיים מצות קודם ספירת העומר ספירת העומר, ולא יאמר מצות עשה מן התורה, דלרוב הפוסקים אינה מן התורה בזמן הזה, ועוברים בזה על “בל תוסיף”.

(הלכות הפסח לרבינו)

אם מותר לאכול מכלים ודכירנא, כשנעשיתי אכסניא של תורה, להגאון של אנשים כאלו שאין המובהק המפורסם בתורתו וצדקתו, מרנא רבי נזהרין בחומרות אבותיו יונתן שטייף ז"ל, ושאלתי אותו בעניינים אלו, והשיב לי: שהוא מורה לרבים השואלים שבאים למקומות שאינם נזהרים שם בכמה חומרות וזהירות שקבלו הם ואבותיהם במקומותיהם, וכן נהגו הם בביתם מה יעשו, ומשיב להם, שאינם צריכים לחוש לחומרות מקומותיהם רק באכילה, אבל לא להחמיר להשתמש בכליהם, אפילו בחמין.

(ספר כוכבי יצחק חלק א סימן מז)

Harav Yonoson Shteif

המשך מעמוד 1 מהרב הגאון הגדול רבי ישעי' זילבערשטיין זצוק"ל, אבדק"ק וייטצען במדינת אונגארן, ומהרב הגאון הגדול רבי יוסף ליב סופר זצוק"ל, אבדק"ק פאקש (באותה מדינה).

הייתי משמש בקודש בקהלה קדושה גוטה, ובקהלה קדושה אונגוואר יע"א, ויותר מעשרים שנה הייתי דיין ומו"ץ בקהל יראים בודאפעסט יע"א.

זה יותר משנה שבאתי הנה בסייעתא דשמיא, ואני משמש לעדה הקדושה פה הנקראת בשם “עדת יראים” [לפנים שיפשוהו בויען].

כבר הוצאתי לאור ספרי: “חומש למודי השם” ב' חלקים, וספר: “מצוות השם” ב' חלקים.

אחשוב שמלאתי בזה רצון כבוד הדרת גאונו - תמונה כעת אין בידי.

והנני ביקירת הכבוד, הדורש בשלומו בלב ונפש חפיה

יונתן שטייף